

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Dukeša a členov senátu JUDr. Juraja Semana, JUDr. Margity Fridovej, JUDr. Anny Markovej a JUDr. Zuzany Ďurišovej, v právnej veci žalobcu **Ing. J.S.**, M.X. zastúpeného JUDr. P.S., K., R.X., proti žalovanému **Ing. E.L.**, P., M.X., o zaplatenie 94 500 Sk, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 7 Cb 2338/93, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. marca 2005 č. k. 5 Obo 231/03–151, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom z 11. júla 2003 vyhovel žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 94 500,- Sk a nahradiť mu 20 559,- Sk trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že dokazovaním bolo preukázané, že žalobca vykonal pre žalovaného stavebno-montážne, zámočnicke a natieračské práce na akcii R., podľa požiadaviek žalovaného. Vykonaním prác vzniklo žalobcovi právo na zaplatenie dohodnutej ceny za urobené práce 90,- Sk za hodinu. V zmluve nebol dohodnutý rozsah a objem prác, aký mal

byť urobený za hodinu. Z evidencie dochádzky, potvrdenej pracovníkmi žalobcu i žalovaného, vyplýva počet hodín, ktoré odpracovali pracovníci žalobcu pre žalovaného. Námietky žalovaného považoval za irelevantné a na základe dokazovania, s poukazom na platne uzatvorenú hospodársku zmluvu dospel k záveru, že žalobcovi vzniklo právo na zaplatenie 94 500,- Sk, z ktorej žalovaný nič nezaplatil.

Na odvolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd, rozsudkom z 15. marca 2005 č. k. 5 Obo 231/03–151 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 2 448,- Sk náhrady trov konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na ust. § 293 ods. 1 Hosp. zák., podľa ktorého povinnosť dodať sa splní riadnym vykonaním dojednanej dodávky. Povinnosť odobrať je splnená vyhlásením odberateľa o prevzatí, že dodávku preberá. Splnenie je najčastejší dôvod zániku u záväzkových právnych vzťahov. O splnení možno hovoriť z hľadiska konkrétne existujúcej povinnosti, ktorú má niekto voči niekomu. Splnenie je určitá právna skutočnosť (právny úkon), ktorým povinný s úmyslom splniť svoju povinnosť zo záväzkového právneho vzťahu poskytuje oprávnenej organizácii to, čo je predmetom záväzku. Účastníci uzavreli dňa 13. novembra 1990 hospodársku zmluvu podľa § 356 Hosp. zák., v ktorej sa žalobca zaviazal za podmienok uvedených v zmluve vykonať stavebno-montážne, zámočnicke a natieračské práce podľa požiadaviek žalovaného. Práce vyúčtoval faktúrou č. 010591 splatnou 5. júna 1991. Oprávnenosť vyúčtovaných súm preukazuje súpismi vykonaných prác za jednotlivé mesiace tak, ako ich uvádza vo faktúre. Súpisy vykonaných prác však nie sú podpísané žalovaným. Na základe uvedeného odvolací súd konštatoval, že žalobca nepreukázal, že fakturované práce skutočne pre žalovaného vykonal a nepreukázal tak oprávnenosť vystavenia faktúry.

Rozsudok nadobudol právoplatnosť 28. mája 2005.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V dovolaní uviedol, že odvolací súd uznesením z 27. októbra 2000, vydaným pod sp. zn. 5 Obo 168/2000, zrušil pôvodné rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba zamietnutá a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod zrušenia uviedol, že nezistil dostatočne skutkový stav veci a svoj záver o neopodstatnenosti žaloby založil len na zistení, že žalovaným ako odberateľom neboli

podpísané súpisy vykonaných prác a dodávok. Na ostatné žalobcom predložené listinné dôkazy (evidencia dochádzky, denné záznamy stavby) vôbec neprihliadol a nevykonal dokazovanie výsluchom samotných účastníkov, prípadne svedkov, najmä pracovníkov žalobcu, ktorí vykonávali práce u žalovaného a pracovníkov žalovaného, ktorí podpísali evidenciu dochádzky. Súd prvého stupňa podľa pokynov odvolacieho súdu doplnil dokazovanie najmä výsluchom svedkov J.P., F.P., V.F. a L.S. Na základe svedeckých výpovedí, v spojitosti s listinnými dôkazmi produkovanými v konaní žalobcom, prvostupňový súd dospel k správne záveru, že žalobca práce vyúčtované spornou faktúrou pre žalovaného vykonal v časovom rozsahu podľa súdu predloženej evidencie dochádzky, čo nemohol spochybníť ani žalovaný, a to z dôvodu, že tieto boli overované a podpísané aj jeho povereným pracovníkom. Poukázal na list žalovaného z 27. mája 1991, ktorým v podstate uznáva vykonané práce a vyzýva žalobcu, aby predložil evidenciu dochádzky, pretože jeho evidencia nie je presná. Tento dôkaz, podľa dovolateľa, odvolací súd nevyhodnotil správne a v kontexte s ostatnými dôkazmi v prospech žalobcu. Podstatným v hodnotených dôkazoch je tiež časť výpovede žalovaného pred súdom prvého stupňa na pojednávaní 25. marca 2003, kde uviedol, že v evidencii dochádzky je potvrdené, že bol vykonaný určitý počet hodín, ale tieto práce nevykonali pracovníci žalobcu, ale pracovníci žalovaného. Týmto žalovaný uznáva vykonanie prác, dostáva sa však do rozporu s predloženými evidenciami dochádzky, ktoré jednoznačne potvrdzujú aj prácu pracovníkov žalobcu v inkriminovanom období. Tieto fakty sú podporené výpoveďami svedkov. Vzhľadom k vyššie uvádzaným skutočnostiam dovolateľ považuje právne posúdenie veci v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu za nesprávne a v súvislosti s vykonaným dokazovaním súdom prvého stupňa na základe usmernenia odvolacieho súdu aj za protichodné.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za správny. Tvrdenia žalobcu sú nepravdivé a zavádzajúce, preto nevidí dôvod na zmenu názoru vysloveného v napadnutom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal

napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Podstatným pre napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je skutkové zistenie, že žalobca práce, ktoré vyúčtoval vo faktúre, nevykonával, resp. že nepreukázal, že ich skutočne vykonával. Oprávnenosť vyúčtovania žalobca preukazuje súpismi vykonaných prác, ktoré však nie sú podpísané žalovaným.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkom podať dovolanie z dôvodov taxatívne uvedených v § 241 ods. 2. Dovolanie možno preto odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p.,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná (§ 242 ods. 1 O.s.p.), je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Takáto vada je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvého stupňa, s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 4 (§ 213 ods. 1 O.s.p.). Ak má odvolací súd zato, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám. Odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých účastníkom konania, ak ich nevykonával súd prvého stupňa, hoci ich účastník navrhol, alebo za podmienok § 205a. Odvolací súd môže doplniť dokazovanie aj vykonaním ďalších dôkazov, ktoré nenavrhol účastníci, alebo za podmienok uvedených v tretej vete § 120 ods. 2 (§ 213 ods. 2, 3, 4, O.s.p., všetky citované ustanovenia v znení účinnom od 1. septembra 2005).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že podmienkou toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je, aby toto rozhodnutie považoval za nesprávne, napriek tomu, že súd prvého stupňa podľa názoru odvolacieho súdu správne

zistil skutkový stav veci. Aby odvolací súd mohol dospieť k takémuto záveru odôvodňujúcemu zmenu napadnutého rozhodnutia, musí sa zaoberať skutkovými zisteniami, ku ktorým dospel súd prvého stupňa a až v prípade, ak zistí, že tomuto skutkovému zisteniu nemožno nič vyčítať, posúdi, či na správne zistený skutkový stav súd prvého stupňa správne aplikoval právnu normu (či vec správne posúdil po právnej stránke). Zmeniť môže napadnuté rozhodnutie i vtedy, ak nepovažuje skutkové zistenie súdu prvého stupňa za správne, v takom prípade môže nesprávne skutkové zistenie nahradiť svojim odlišným skutkovým záverom len na základe opakovania, dokazovania v potrebnom rozsahu. Ku zmene odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa môže v dôjsť aj vtedy, ak je odlišné skutkové zistenie odvolacieho súdu výsledkom doplneného dokazovania, ktoré sám vykonal.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa.

Ustanovenie § 213 ods. 1 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu, aby dospel k vlastnému skutkovému zisteniu, ktoré môže byť odlišné od skutkového zistenia, ktoré urobil súd prvého stupňa. Ak sa však odvolací súd chce odchýliť od skutkových zistení, ku ktorým dospel súd prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, musí dokazovanie opakovať, alebo ho i doplniť a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o nedôvodnosti žaloby, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Súd prvého stupňa dospel ku skutkovému záveru, že žalobca vykonal pre žalovaného stavebno-montážne, zámočnicke a natieračské práce na akcii R., podľa požiadaviek žalovaného. K uvedenému skutkovému zisteniu dospel vykonaním listinných dôkazov, výsluchom účastníkov konania, svedkov J.P., F.P., V.F. a L.S. Z ich výpovedí okrem iného vyplýva aj spôsob, akým sa viedla evidencia o dochádzke pracovníkov a vykonaných prácach. Súd prvého stupňa osobitne v rozsudku poukazuje na list žalovaného z 27. mája 1991 žalobcovi (č. l. 123), v ktorom upozorňuje, že jeho súčet hodín nie je presný, preto pre úhradu bude slúžiť žalobcova evidencia dochádzky. Odvolací súd vychádzal z opačného skutkového záveru, keď rozhodujúcu skutočnosť nepovažoval za preukázanú. Od súdom prvého stupňa

zisteného skutkového záveru sa podstatným spôsobom odchyľil bez toho, aby sám vykonal akékoľvek dokazovanie a zadovážil si pre odchylný skutkový záver rovnocenný podklad.

Z uvedených dôvodov sú skutkové a z nich vychádzajúce právne závery odvolacieho súdu predčasné a v danej procesnej situácii ich dovolací súd nemohol hodnotiť. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k inej vade konania, majúcej za následok nesprávne rozhodnutie veci podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (na rozdiel od dovolateľa, ktorý uvedené pochybenie považoval za nesprávne posúdenie veci, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2008

JUDr. Peter Dukes , v. r.
predseda senátu